

Avagy

Lélek ellen való *vétekrül*, s annak rettenetes és halálos vóltárul: melyyet

RI nagy Templomban, az Úr nevében

tyéni Sereg előtt, el-beszélgetett

1 6 7 5-ben.

Nyomtat: Veres-Egyházi Sz. Mihály. 1676-ban.

A

Méltóságos Urnak, Tekén-
tetes és Nemzetes *Uzoni* BELDI PAL
Uramnak, az mi Kegyelmes Urunk ó
Nága Belső Tanács-Ur Hivének, Belső
Szólnok Vármegyék Főispányának,
Egész Erdély Országai Hadaknak Fő Generálissá-
nak, és Sepsi, Kézdi, Orbai Három-Székeknek
Fő Király-Birájának, *nékem becsületes Uramnak*
Fantóromnak, Istenül kívánok minden lelki és testi Ke-
gyelmekben való bővülkedést.

TEKÉNTETES Uram!

Noha ez mostani világtalan világ-
ban, semmi nincsen nagyobb
unalomban az Istennek drága sz.
beszédénél; úgy hogy amaz ne-
mes *Prophétával* az *Esaiással* méltán panaszol-
kodhatni: *Uram kitsoda hiszen a mi predikálá-*
sunknak, és az Urnak karja kinek jelenik-meg?
Mindazonáltal az Istennek legkisebbik beszéde
sem esik hiában a' porban, *banem fel-nevekedik ő*
előtte mint egy vészszó szál, és mint egy gyökér a' szom-
jubozó földből. Bizonyára, miképpen az első és bő

le-

A J A N L O

3

le-száll az égből, és oda visszafra nem tér, hanem meg-
részegeti a' földet, és azt mivel hogy a' föld teremjen,
és a' mag-vetőnek magot adóvén, és kenyeret az ébe-
zőnek. *Ugy lésszen az én beszédem, (mond az Ur)*
melly az én számból ki-mégvén, nem tér én hozzám *Esai. 55.*
üressen, hanem meg-cselekezi a' mit akarok, és szeren- *v. 10. 11.*
csés lesz az azoknál a' kikhez küldöttem. Így én ál-
talam-is együgyű szolgája által, el-küldvén az Ur
az ő igéjét ez el-múlt Pünkösdi másod napialkal-
matolsággal, az a' lelki mag nem esék mindenc- *Matt. 13.*
stül fogva vagy az út félre, vagy a' kő sziklára, ha- *v. 19. 20.*
nem jó földet-is találja, a' mellyben meg-gyöke-
reznék, és idvességes gyümölcsöt teremne. In-
nét lón, hogy ottan a' Templomból ki-jóván,
egynéhány Tekéntetes és becsületes emberek
küldöttenek hozzám, kívánván töllem annak a'
Tanításnak irásban való ki-adását. Kegyel-
med-is Tekéntetes Uram azok közzül, a' buzgó
lelkek közzül, nem utólsóbb, hanem elsőbb lé-
vén, azon dolog felől meg-találtata, sőt ma-
gátarra ajánlá, hogy nagy örömeft ki-nyomtat-
tattya. En ugyan azt meg-sem gondoltam vala;
hogy a' Templombéli el-beszélgetésnél az a'
Tanítás killyebb terjedgyen, mindazáltal a' ke-
gyelmed szent kívánságának akarván kedvezni,
abban sem ellenkeztem. Ez-is az oka, hogy a'

A 2

ke-

4 L E V E L.
 Kegyelmed Tekente-tes NEVET függesztertem
 eleiben. Az Ur ad-gyafogánattyát Kegyelmedben,
 és minden Keresztyén Olvasókban, Amen!

Kegyelmednek Szolgája a' Lelkiekben,
 P. K. I. G. S. S.

TANITASNAK FUNDAMEN-
 T O M A.

Szent Márk Evangélista irásának Harmadik Ré-
 szének 28. és 29. verseiből.

*Bizony mondom néktek, meg-bocsáttatnak min-
 den bűnök, az embereknek fiainak, és a' káromlások-
 is a' mellyeket szóltek. De a' ki a' Szent Lélek
 ellen szálland káromlást, soha bocsátása
 nincsen, hanem méltó örökítéletre.*

AZ Christus tudományát kétképpen
 szokták az emberek ostromolni. Né-
 mellyek ostromollyák, üldözik, és ká-
 romollyák tudatlanságból; mint ma-
 ga felel valiya szent Pál: *Ki először (u. Tim. 1. v. 13.)
 Istent káromló valék, de én rajtam
 könyörült az Ur, mert tudatlanságból cselekedtem az hitet-
 lenségben. Némellyek tudva, el-tökéltett gonofság-
 ból és szánt-szándékból; mint sokan hajdan az Isrá-
 túdók és Fariseusok között. Noha edgyik sincsen vé-
 tek nélkül, de tudva és el-tökéltett gonofságból az igaz-
 ságot ostromlani sokkal nagyobb véték, hogy nem
 mint tudatlanságból, vagy erőtelenségből azt csele-
 kedni; a' mint erre Tanúsága' mi lecztekné: A' holott
 Urunk Summa szerént tanít a' Szent Lélek ellen való vé-
 tekről.*

K E T R E S Z E K:

Az Elsőben: Össze veti Urunk a' Szent Lélek ellen
 való

való véteket más egyéb bűnökkel, a' mellyeket az emberek szoktak cselekedni.

A' másodikban vagy on itéleti Urunknak a' Szent Lélek ellen való vétekről, és más egyéb vétekről. Azt mondgya ezekről, hogy minden bűnök meg-bocsátatnak az emberek fiainak, de a' ki a' Szent Lélek ellen szőlánd káromlást, soha bocsátása nem lesz, hanem méltó örök ítéletre.

MAGYARAZAT.

Ertvén az *Igének* rendit és *Summáját*, lássuk Magyarazattát-is; a' holott vigyázzunk edgyetlen egy Kérdésre, tudni-illik: *Misoda a' Szent Lélek ellen való vétek?* A' Szent Lélek ellen való vétek nem egyéb, hanem olly vétek némelly meg-vettetett emberekben, a' kik azt az Evangéliomi igazságot, a' mellyet egyszer, elégségesen és vóltaképpen meg-ismértének, és a' mellyről lelki-isméreteken meg-győztetettek, tudva és el-tökélt gonofságból meg-verik, meg-tagadgyák, azból tokiglan meg-térés és poenitentia tartás nélkül gyűlölik, és a' mennyére töllők lehet, s' rajtok áll, üldözik, ostromolják; kihez képest soha az Istennek bűn bocsátó kegyelmét fejekre nem várhatták. Le-tévén fundamentomul ezt a' *definiót*, egyréhány dolgokat vehetünk észünkben ennek a' bűnnek természetéről, és tulajdonságiról.

I. Hogy ennek a' bűnnek kiváltképpen való czéllya, a' ki ellen lesz, nem az Atya, sem a' Fiú, hanem a' Szent Háromságnak harmadik személye, tudniillik a' Szent Lélek; kihez képest Szent Lélek ellen való káromkodásnak-is mondatik. Mondatik pedig ez Szent Lélek ellen

ellen való véteknél (1) Nema a' Szent Léleknek állatgyára nézve: mert a' Szent Lélek állatgya ugyan azon léven az Atyának és Fiúnak állatgyával, a' mi vétek állatgyerént a' Szent Lélek ellen vagy on, az Atya és Fiú ellen-is vagy on. (2) Nem-is a' Szent Léleknek személyére nézve *praxisé*, mintha a' Szent Léleknek személye méltóságosabb volna az Atyának és Fiúnak személyénél, és azért volna az a' vétek meg-bocsáthatatlan. Hanem mondatik ollyannak a' Szent Léleknek kiváltképpen való tiltire és munkájára nézve, a' melly a' meg-világosítás, az igazságrul való meg-győzés. A' honnét a' Szent Lélek igazságnak lelkének-is mondatik: *Mikoron el-jő az igazságnak lelke, meg-tanít titeket minden igazságra.* Joh. 16. 13.

II. Azt-is észünkben vehetjük a' fellyebb le-tött fundamentomos le-írásból, hogy a' Szent Lélek ellen való véteknél, nincsen helye és félszke az örök életre választarott emberekben: mert ezeknek minden bűnök meg-bocsátatnak; de a' kik a' Szent Lélek ellen véteknél, azoknak bűnök meg-bocsáthatatlan, a' mint a' mi leczkénken vagy on. Hát kikben vagy on helye és félszke annak a' véteknél? A' *Reprobusokban*; de még azokban-is nem mindeneben, mert noha minden Szent Lélek ellen vétő ember *reprobus*, de nem minden *reprobus*, Istenből meg-vettetett ember káromkodik az Szent Lélek ellen: holott sokan vadnak a' *reprobusok* között, a' kik az egyszer meg-ismért igazságban mind végiglen meg-maradnak: nem-is vallásbéli fogyatkozásokért, kárhoznak-el, hanem életeknek rozz vóltáért.

III. Az-is meg-tetűzik a' fellyebb elő-bocsátott fundamentomból, milégyen tudni-illik mint egy *materiá-jának*

3 HIT SZAKADÁS ELLEN

ja annak a Szent Lélek ellen való vételkednek? A' nem egyéb, hanem az Evangéliomi igaságnak meg-tagadása. A' melly Evangéliomi igaságon értjük az Evangéliom szerént való keresztyéni vallást; a' mellynek Summája ez: *Ugy szerént Isten a világot, hogy az ő egy szülött Fiát ad-
Job. 3. 16. ná ő érette, hogy minden valaki hiszen ő benne el ne vesztsem,
hanem örök élete legyen. Viszont: Tudatosokra legyen ti-
A. 4. v. 11. néktek, hogy az a' kü a' mellyet az éppitők meg-vetettek,
12. lőtt a' székeletnek feje: és nincsen másban senkiben idvesség,
és nem adott emberek között az ég alatt más név, melly által
kellene meg-tartatnunk. A' honnét következik.*

Előszó: Hogy első szülőknek esetek nem volt (mint némelylek akarják) tulajdonképpen Szent Lélek ellen való vétetek. Mert az épségnek állapotjában nem volt helye az Evangéliomnak: holott az Evangéliomnak: holott az Evangéliom nem egyéb, hanem a' lelki nyavalyáság ellen való orvosság; már pedig az épek nem szűkölködnek orvosság nélkül, *Matth. 9. 12.*

Másodszor: Hogy a' Pogányok nem vétének tulajdonképpen a' Szent Lélek ellen. Mert ő közöttök nincsen az Evangélium; mint meg-tettzik Urunknak ama' mondasából: *Jaj tenéked Korázin, Jaj tenéked Betsaida!
Matt. 11. 21. Mert ha Tyrusban és Sidonban azok az Isteni erők lettenek
vólna, mellyeket benned lettek, régen gyász ruhában és ba-
muban ülven meg-tértenek volna.*

Harmadszor: Hogy a' Szent Lélek ellen való vétetek tulajdonképpen nem valami erkölcsbéli fogyatkozás és gonofság, a' minémű a' lopás, tolvajlás, paráznaság, &c. mellyeket az erkölcsről íratott törvények tiltanak; hanem tulajdonképpen Evangéliom ellen való vétetek; *Sid. 10. 22
29. mint meg-tettzik Szent Pálból: A' ki meg-veti a' Mozesnek
tör-*

VALÓ ORVOSSÁG.

9

törvényét, minden irgalmaság nélkül két vagy három tanúnak bizonyására meg-áldozatik: mennyivel inkább alittyátok méltónak lenni, a' ki az Istennek Fiát meg-tapodgya, és a' kegyelemnek Lelkét bocszúsággal illeti.

IV. Azt is meg-tudhatjuk a' fellyebb le-tőtt *Definió*ból, mi legyen mint egy *Formája*, a' Szent Lélek ellen való vételkednek? A' nem egyéb, hanem az *Universalis Apostasia*, az az, az eléggé és voltaképpen meg-ismért Isteni igaságtul való tellyes el-fszakadás; annak el-tő-kéllert szánt szándékból, és lelki isméret ellen való meg-tagadása. Innét vagy on, hogy az olyan embereket a' Szent Írás *illuminatusoknak*, meg-világosítottaknak mondgya lenni: *mert lehetetlen dolog, hogy a' kikegyzzer
meg-világosítottak, és a' Szent Léleknek részei lőttenek, ha
el-esnek, hogy ismét meg-ujjittassanak a' meg-térés által.* Innét vagy on az is, hogy az olyan emberek *excois*, az az, szabad akarat szerént vétkezni mondatnak; nem erőtelenségből, vagy más egyéb *principiomból*: *mert ha
szabad akarat szerént vétkezünk az igaságnak ismértei
után, nincsen az után a' bűnért való áldozat.* A' honnét következik: *Hebr. 6. 4.
Heb. 10. 26.*

Előszó: Hogy a' kik *ex ignorantia simplici* tagadgyák, sőt ugyan üldözik és ostromollyák is az Isteni igaságot, nem vétének tulajdonképpen a' Szent Lélek ellen: a' minémű volt Szent Pál, ki az ő meg-térésének előtte, a' Christus vallásának vérhűt üldözője, ellensége, és káromlója volt, de ő azt tudatlanságból cselekedte, és meg-bocsáttatott abbéli bűne: *Ki először Isten káromló,
bocszontó, és háborgató valék, de én rajtam könyörült az Úr, Tim. 1. 13.
mert tudatlanságból cselekedtem a' hitetlenségben.*

Másodszor: Hogy még azok is, a' kik az igaz Evangélium

B

um

um szerént való vallást el-hagyván, vagy Pápiſtaságra vagy más egyéb eretnek vallásra állanak, nem vétenek minnyájan a' ſzent Lélek ellen. Mert ſókan azok között az *Apoſtáták* között nem vóltanak vóltaképpen megvilágosítottak, az az, nem vólt ō nékik fundamentomos értelmek és tudományok az igaz Evangéliomi valásban; nem csuda azért, hogy akár melly tudománynak ſzelétől keréſztől ragadtatnak.

Eph 4. 14.

Harmadſzor: Hogy azok-is, a' kik félelemtől vagy más egyéb akár terméſzeti, akár kegyelembéli erőtelenségtől víſeltetvén az Iſteni igáſságot ideig meg-tagadgyák, nem vétenek tulajdonképpen a' ſzent Lélek ellen. Mint lón ſzent Péternek dolga, ki a' Chriſtuſt meg-tagadá, de nem el-rókkéltt gonofſágbul cselekedte azt, hanem félelembéli erőtelenségből sőt amaz híres *Franciſcus Spira* felől-is (kit némelleyek példájul hoznak-bé a' ſzent Lélek ellen való vétékre) úgy ítélhetünk, hogy az-is mindeneſtől fogva nem eſett vólt a' ſzent Lélek ellen való vétékbe. Mert noha az igáſſágot, mellyet annak előtte vallott, meg-tagadta a' Pápa követé előtt, de azt nem ſzidalmazta, nem gyűlölte, nem káromlotta, sőt ſzívében rettenetes győrtelmet ſzenvedvén, kívánta az Iſten kegyelmének érzését.

*Videatur
Voerius in
Aſetica
pag. 557.*

V. A' fellyebb le-rótt fundamentomos le-írásban, le-rajzoltatnak tulajdonsági-is ennek a' ſzent Lélek ellen való vétéknek. Mellyek azok? Illyen:

Előſzór: a' káromkodás. Ugyan-is ſzítokkal, átokkal, káromlással jár edgyűrt ez a' véték. Innét mondatik tetetéképpen az írásban *Blasphemianak*; mint a' mi leczkénkben is: *Valaki a' Szent Lélek ellen ſzól káromlást, ſóba az örökké ő néki meg nem bocsátatik.* Illyen *Blasphemusok*

Jók vóltak az Iráſtudók és Farifeusok, kik Chriſtus Urunknak mind ſzemélyét, mind tudományát káromlolták. Azt az igáſſágnak meſterét, ördöggel harárol-joh. 8. 48. nak mondták lenni: *Avagy (u. m.) nem jót mondgyuke mi hogy te Samaritánus vagy; és te néked ördögöd vagyon?* Illyen *Blasphemus* vala amaz híres s' neves *Julianus Apoſtata* Császár, a' kiper *conſemptum*, csufolásképpen *Galileus*nak hívja vala a' Chriſtuſt, még akkor-is, mikora *Perſák* ellen való hadban nyílal által lörték vólna, marká *Theodore*-val hánnya alurt vérét az ég felé, s' azt mondgya, *Viciſti Galile!* közel járt ehez második *Friderik* Császár (ha *Eccle. lib. 3. Cap. 20.* igaz a' mit felőlle némelley *Historicusok* irnak) kinék ſzájában gyakran forgott e' káromkodó befzéd: *Tres Lipſius in fuiſſe inſignes impoſtores, qui genus humanum ſeduxerunt, Mo- Morates ſen, Chriſtus, & Mahometem.* Az az: *Három nevezetes Polit. Cap. hamis Prophéták vóltanak e' világban, a' kik az emberi nem-4. zetet el-csábították, Moſes, Chriſtus, és Mahomet.* Phujkáromkodás! Moſest és a' Chriſtuſt hamis csalóka Profétának mondani. Vajki ſok *Blasphemusok* vadnak ma-is e' világban, kiváltképpen az *Apoſtáták* között, a' kik az igaz Evangéliom szerént való vallást ſzidalmazzác és káromlyác. Ugyan-is mit halláſz ma gyakrabban a' mi lelkünknek gyűlölöitül; mint hogy a' *Cálviniſták* valláſa ördögi vallás; a' *Cálviniſták* Iſtene ördög; a' *Cálviniſta Doſtorok* ördög *Tanítványai*; *Jób* *Atheus*nak lenni, hogy ſem *Lib. 5. Cap. 10. fol. 523.* mint a' *Cálviniſták* Iſtenét ſiſztelní: a' mint e' féle káromkodásokkal ugyan poſog amaz ſzítkos átkos *Kalauznak* pokolra vezető könyve.

Második: Tulajdonsága annak a' bűnnek nem egyéb, hanem *Odium irreconciliabile*, az az, az Igáſſág, és annak vallói ellen való meg-bekélheretlen gyűlölség.

Matt. 10. Innét szokták nagy igazán mondani: *Omnis A-*
v. 12. *postata est os for Persecutor sui ordinis*, Minden hittül-
szakatt pribék gyűlöli és üldözi a maga rendét, a mely
tül elszakadott.

Harmadik *Occupatio à Satana*, A Sátántul való el-fog-
laltatás; mint Himénéus és Alexánder felől mongya
szent Pál, hogy, ezek a' hitben hajó-törést szenvedvén,
adattanak a' Sátánnak.

Negyedik A' *Desperatio*, kétségben való esés; mint a'
A. 1. 13. Judás példája mutatya: ki midőn édes mesterét el-árul-
ta volna, kétségben esék, s' fel-akasztá magát.

Ötödik a' meg-térhetetlenség: mert soha az ilyen embe-
reka' meg-térés által az Isten kegyelmére fel nem épít-
tetnek.

Heb. 6. 6. Hatodik a' meg-botsáthatatlanság; mert soha az ilyen
bűn meg nem bocsáttatott Istenül, mint a' mi Leczkénk-
bennis vagyon: *Valaki a' Szent Lélek ellen káromlást szol,*
soha annak bocsátása nem lesz.

Mondatik pedig ez a' vétek meg bocsáthatatlannak;
nem azért mintha egyáltalában fellyúl mulná az Isten-
nek irgalmasságát, mint amaz kétségben esett Cám-
mondgya vala; *Nagyobb az én bűnöm, hogy nem mint meg-*
Gen. 4. 13. *bocsáttathatték.* Nem-is olly értelemmel mint a' Pápista
Doctorok akarják: meg-bocsáttathatik (u.m.) de igen
Baillius Je- nehezen, a' purgatoriumi tűznec foci koholodási által.
sui, De szentül szembe ellenkezik ez az értelem a' szent irás-
alii, apud al: mert azt tartja a' mi leczkénk, hogy az a' vétek soha
Rivetum örökké meg nem bocsáttatik; ha soha nem, tehát a' Pur-
in Carbo- gatoriomban sem.
lico Orth.

Tract. 1. Hanem mondatik az a' vétek meg-bocsáthatatlannak.
q. 43. § (1) Az Istennek igaz ítélőre nézve, a' ki nem enged-
13. *heci*

heti hogy az ő lelke, a' melly igazságnak lelke, hazug-
ságban maradjon; az ollyan emberek penigazon vad-
nak, hogy az Istennek ő bennük tanubizonyság-tévő lel-
két meg-hamisítsák. (2) A' meg-térhetetlenség nézve:
mert csac a' meg-térő bűnösöknek adatic a' bűn-bocsá-
nat; az ollyan emberek pedig soha meg nem térnek, meg
sem térhetnek, *Heb. 6. 4. 5.* (3) Az elzárkózás nézve: Mert
az olly emberek azt az elzárkózást vetik-meg, a' melly nél-
kül soha senkinek bűn-bocsátat nem adattatic, tudni il-
lik Istennek a' Jéhus Christusban való kegyelmét: *Mert*
nincsen azon kívül más bűnért való áldozat. Így értjük a'
Leczkének magyarázását. *Heb. 10. 26.*

T A N U S Á G.

A' Szent Lélek ellen való vétek, az az, az egyszer
meg-ismért igazságnak el-tökélt gonoszságból
való meg-tagadása? annak gyűlöletes ostrom-
lása és káromlása, felette igen nagy és rettenetes
vétek.

Hogy ez igy legyen meg-tetczik mindenneknek előtte
a' Leczkéből a' holott Urunk ezt a' véteket öszve vetvén
más vétekkel, azt mongya azok felől, hogy azok meg-
bocsáttatnak, az az, meg-bocsáttathatnak az emberek
fainak de ez soha meg nem bocsáttatik:

Ezent mutogatják azok a' *Titulusok*, a' mellyekkel
ez a' vétek a' szent irásban le-irattatik és ki-fejeztetik.
Ugyan-is a' sz. irás nevezi ezt néhul *Peccatum ad mortem*, *Job. 5. 17.*
halálra való bűnec: mert mindé kegyelem nélkül örök
halál vagyon az ollyan embernek a' fején. Néhul neve-
zettetése képpen *Blasphemia*nak; káromkodásnak, mint

Ezod. 21. v. 16. a' mi Leckénkbennis. Tudgyuk az O Testámentom³ bana a' kiaz ő Atyát s' Annyát meg-fizdalmaszta, halál vólta a' fején, kővel veretett agyon, menyivel inkább a' ki az Istennec lelkét meg-káromollya, *Heb. 10. v. 28. 29.*

Heb. 6. 6. Néhul nevezterik *Isten Fia meg-felzárterésének*. Hova lehet pedig retteneteslebb vétec, mint az Isten Fiát fel-hérolni? Innét vagy on, hogy szent Péter a' Sidokat *Secleratusoknak* latroknac mondgya lenni azért, hogy a' Christust meg-felzárterték, nehul nevezterik *Isten Fia meg-tapodásának*. Ha valaki a' Királyfiát meg-tapodná mit nem érdemlenc érette? Ezért halállal ölnék meg ha meg-ölhetők; annyival inkább a' ki az Istennec dicsőséges Fiát meg-tapodgya, gondoljátok meg mire nem méltó? Bizony méltó örök halálra.

Tanuság-mak okai. Végre erőssítik ennek a' *Tanuságnak* igazságát a' fundamentomos *okok*; Látsunk egy nébányat.

I. Mert (a' mint hallátok) minden egyéb vétek meg-bocsáthatók az emberek fiainak; de ez soha meg nem bocsáttatik. Nagy és rettenetes vétek hát!

II. Mert noha sok vétek közönségessek a' válatz² tottaknak a' *reprobusokkal*; de ennek a' véteknek csak a' meg-vettettet s' örök kárhozatra való emberekben vagy on helye. Nagy és rettenetes vétek hát!

Heb. 5. 16. III. Mert az olyan vétekben lélegzett emberekért nem is szabad könyörögni, hogy azoknak az Isten irgalmas s' kegyelmes legyen. Nagy és rettenetes vétek hát!

IV. Mert valami nehezitheti a' bűnt, fel-találtatik ebben a' vétekben. Nehezíti pedig a' bűnt (1) A' meg-térhetetlenség; fel-találtatik ebben, *Heb. 6. 6. (2)* Nehezíti a' bűnt a' szabad akaratból valóság: mert a' szabad

szabad akaratból való vétek, nehezebb az erőtlenség-ből esett véteknél; fel-találtatik ebben. *Heb. 10. 26. (3)* Nehezíti a' bűnt a' *Tudva valóság*; a' mint hogy a' tudos embernek véte (ceteris paribus) nehezebb a' tudatlan embernek véteknél, amaz mondás szerént, *Quo quisq; est major tanto conspectius in se crimen habet*; fel-találtatik itt az. Mert az olyan emberek *illuminatusok* lévén tudományok és lelkek-isméreték ellen vétkeznek. (4) Nehezíti a' bűnt a' személynek máivólta a' ki ellen lézen. Ha ki csak valamely emberséges embert meg-h azuttól, s' meg-gyaláz-is, nyelvéen marad érette; mennyivel inkább a' ki az Istennec dicsőséges lelkét meg-hazuttollya, gyalázattal illeti; fel-találtatik ez itt. *Heb. 10. 29.*

TANUSÁG HASZNAI.

I. *Hafzon, Intés.* Ugy-e hogy nagy és rettenetes vétek a' Szent Lélek ellen való vétek, az az, a' meg-ismért igazságnak el-tökéllert gonofságból való meg-tagadása? Ojja-meg annakokáért magát minden lélek attul. Ha valahavólt helye ennek az *intésnek*, bezzeg vagy on c' mostani időben: mert ez ám amaz közönsé-^{Tim. 4. 1.} ges *Apostasiának* ideje, melyet szent Pál hajdan meg-jö-vendőle; *hogy az utolsó időben némelyek el-fzakadnak a' birtul, kik birtul lelkekhez és örögi tudományhoz figyelme-znek.* De mivel bizonyos lépcsők és grádicsok vadnak, melyeken az emberek annak a' rettenetes véteknek te-tejére fel-fzoktanak hágni, ki ki magát az oktul meg-ója, hogy azokra ne lép-jék. Melyek vallyon azok a' *Lépcsők*? Első Lépcső: *Peccatum contra conscientiam*. Az az: Midőn az emberek a' magok lelki-isméreti ellen, a' mely

Isten

Isten képét viseli az emberben, mint egy fel-emelt kézzel tufakodnak, annak világát, dicsálását meg-igyekezik magokban fojtani. Mert noha nem minden lelki ísméret ellen való vétek, Szent Lélek ellen való vétek, de igen közel jár hozzá, és mint egy első lépés arra. Illyenek voltak a' Farisaeusok, a' kik noha egynéhány szor meg-győzöttettnék rula, magok-is meg-vallották hogy igaságnak mestere a' Christus, még-is ellene tufakodtanak; mint szent István szemekre hánnya: *Tikei* *Job. 3. 21.* *48. 7. 51.* *menny nyaku, és környül meletlen szívű emberek, ti mindenkoron a' Szent Lélek ellen tufakodtok.* Meg ódd azért ettől magadat, hogy a' Szent Lélek ellen való véteknek első grádicsára fel ne lépj.

Második lépés: *Peccandi impudentia & licentia*, midőn az emberek minden félelem és szemérem nélkül meg-cselekedzik a' bűnt. A' mint a' magyarok szokták mondani, a' melly állat a' Tiszát által ufzsa, a' dunát-is meg-probálja az; így a' ki más egyéb vétket minden félelem és szemérem nélkül meg-cselekedzik, az Szent Lélek Isten-ellévaló vétekreis általléphetik az. Olyanoc voltak a' Jérémiás idejébéli Sídok, mint a' Propheta őket piron-gattya: *Valljon szégyenliké hogy utálatosságot cselekedtenek; bizonny nem szégyenlik, és nem tudják micsoda a' szégyen.* *Jer. 5. 15.*

Harmadik Lépés: A' Szent Lélek munkája ellen való tufakodás: midőn az emberek azon vadnac hogy a' Sz. Léleknek benne való munkáját meg-fojtsák; mint az Apostol fel-téli, mondván. *Az Istennek lelkét meg ne* *1. Thess. 5. 19.* *öltésátok.* Meg-ódd azért ettől magadat, hogy a' Szent Lélek ellen való véteknek harmadik grádicsára fel ne háj.

Negyedik lépés: A' világi tisztességnek, becsületnek, nye-

gyereségnek, elő-menetelnek felettébb való kívánása. Amaz dűös bájos Prophéta a' Bálám, tudta jól azt, hogy áldott nép az Izrael, kinek ő az ő varásásával sem- *Num. 22.* mit nem árthat, mindazonáltal még-is a' nyereségtől vifeltetvén el-indul, hogy meg-átkozza az Istennek népét. Így másokan nem egyébert, hanem a' világi becsületért, elő-menetelért el-szakadnak az igazságtul, s' annak vallásátul; mint némelly sídók felől mondgya szent János, *hogy szerették inkább az embereknek dicsőségét.* *Job. 12. 43.* *gét; hogy nem az Istennek dicsőségét.* Meg-ódd azért ettől magadat, hogy fel ne háj a' Szent Lélek ellen való véteknek negyedik grádicsára.

Ötödik lépés: A' Vallásnak *vilipendinma* semmibe való hajtása. Midőn az emberek csak kordénak tartják a' vallásnak dolgát. Csak olyan nálok a' vallás mint a' vitorla, a' melly hol egy felé, hol más felé (a' mint a' szél fúj) fordul. Ezért az álhatatlan ingo bingóságért pi *1 Reg. 18. 21.* rongattya szent Illyés Proféta az Izraelitákat: *Meddig jántkáltok két felé? ha a' Jehova igaz Isten követétek ötet; hapedig a' Báál, követétek azt.* Meg-ódd azért ettől magadat, hogy a' Szent Lélek ellen való véteknek ötödik grádicsára fel ne háj.

Hatodik lépés: *Conversatio cum hominibus in reprobum sensum datū.* Az az: Az olyan emberekkel való társalkodás, a' kik immár abban a' vétekben estenek, avagy igen közel járnak hozzá. Ha sz, Péter a' Papi fejedelmek udvarában nem mégyen vala, és ott a' hamis Papi-nak hamis szolgálival nem fűjtözik vala, emberi mód szerént szolván, talám a' Christust meg nem ragadta volna. Meg-ódd azért magadat efféle emberektől, C hogy

hogy valamiképpen fel ne hágtassanak a Szent Lélek el-
len való vétkeknek hatodik grádicsára:

Hereditas: Indocilis & pertinacia in errore: Midőn az ember mint az Aspis kígyó bédugja a fülét, semmi jó oktatásnak helyet nem ad. Ha a vallásnak dolgarul akar szí vele discurrálni, csak el-vét rula, s' azt mondgya: mi gondod Uram néked az én Hitemre, nem te adoz számot az én lelkemről. Ilyenek voltak az Izraelbéli Sidók a régi időkben, a kikhez Próferákat küldött az Isten, de meg-csufolyták vala őket, 2Chron ult. v. 16. Meg-ódd azért ember ettől magadat, hogy fel ne hájg a Szent Lélek ellen való véredeknek hereditására.

Nyolczadik lépés: Az Istentől ki-adott szent Írást meg-vevése, utalása, semmire való tartása. A' mi nemű szent Írást meg-utáló ember vala amaz *Angelus Pontianus* Florentiai Canonicus Pap. Kérdik egykor tőle, ha valaha olvastae a' szent Írást? Azt feleli, Azt a' könyvet, mellyet Bibliának hívnak, egyszer olvastam által, de ha időmet haszontalanabb olvasásban nem töltöttem; ha tovább olvasnám, a' szép *latin* írást elfelejténém. Illyenek azok, a' kik azt mondgyák hogy, a' szent írás csak olyan, mint a' viasz orr, a' mellyet oda fűthet ember, a' hová akarja; hogy a' szent írás nem helyebb való az *Æsopus* fabulájánál, vagy a' *Titus Livius* Historiájánál, ha az Ecclesiának *authoritása* hozzá nem accedál. Meg ódd azért ettől magadat, hogy a' szent Lélek ellen való vétekeknek nyolczadik grádicsára fel ne hágy.

Kilenczedik lepeső: *Irreverentia Numinis, ejusq. operum.*
Lipsius in Az Isten, és az Ő munkái felől való becstelen ítélet. Mint
Monit. Pol. Alphonsus Hispániai Királyrul írják némelly *Historicu-*
Cap. 4. sok,

fok, hogy az Isteni gondvifelésnek munkáját guggol-
ván, gyakorra szokta vólt mondani: *Si principio mundi
ipse Deo ad fuisset, multa melius & ordinatius condenda fu-
isset*. Azaz: Ha ő a teremtetésor Istennek átfáltalt vólt-
na, sok dolgokat rendesebben dispoált volna. Meg-
ődd magadat effélettől, hogy a Szent Lélet ellenvaló
véteknék kilenczedik grádicsára fel ne hági.

*Tizedik lépés: Impeditio mediorum promovendae religioni
intervientium.* Az Evangéliomi tudományt terjesztő
elzárkózóknek meg-gátolása. Mint cselekedék *Julianus
Apostata* Császára, ki a keresztényi vallásról pogány val-
lással szakadván, a keresztényekről mind el-zárá-scho-
lákat, hogy ne lenne hol tanítani gyermekeket; s köny-
vöket töltők el-fzedetteté, meg-égetteté. Így csele-
keznek ma is az Apostáták. Meg-ódd magadat ettől,
hogy a Szent Lélek ellen való véteknek Tizedik grádi-
csára fel ne háj. Ezek azok a *Tíz lépések*, melyeken az
emberek fel-szoktak hágnia Szent Lélek ellen való vé-
tekre: Azért ha lelketek szeretitek, meg-ójjátok
magokat azoktól.

11. *Hafzon, Feddés.* Meg-feddi a' mi Tanuságunk azokataz álhatatlan embereket, a' kik a' meg-ismért igazságtul igen könnyen el-szakadnak; csak úgy tartják a' vallást mint a' sarut, a' melyet fel-vonfznak és le-lugnak. De a' mint hogy Adám találja fige fa leveleket az ő Apostásájának és meztelenségének takargatására, így ezek a' különbb különb félehamis színekert szoktak tsinálni, a' mellyekkel szinlik és festik *Apostásájokat*,

I. Azt mondják: Vagyon egynéhány esztendeje mióta gondolkodom róla miképpen kellene változtatnom vallásomra. Halládé? Csak azt érzem, hogy se-

mo repente fit pessimus. Csak azt teszi az, hogy mindazot-
ta kélészterted magadat, miképpen adgy ízállát a' Sátán-
nak. Tuddé mint jára Judas? a' mikoron azongondol-
koznak, miképpen árulná el mesterét, szinte akkor bu-
jék belé az ördög. *Joh. 13. v. 27.*

II. Azt mondgyák: Soha az előtt sem nyugott-meg
lelkem a' Calvinista valláson; senki ne tsudálja azért
hogy én azt oda hadtam. Ugy-e? vallyon miért nem
nyugott-meg? Talám azért, hogy nem volt fundamén-
tos tudományod abban a' vallásban. Ha ugy, nem
Matth. 7. csuda: merta' fővenyen éppittertet ház, el-jövé a' sze-
v. 27. lek és az árvizek könnyen el-romol. Talám azért,
hogy világiképpen nem kapták elő a' Calvinista vallás-
ban? Ha ugy, tehát csak hasad és a' jó állapot Istened;
Joh. 6. nem Istenerő és a' lelki ismeretért, hanem csak a' *Tibi da-
boért* követed a' vallást: mint némely Sidok, kik követ-
ték addig a' Christust míg kenyérrel őket jól tartotta; az
után félre állottanak, sőt azzal vádolták hogy képtelen
1. Cor. 6. dolgoztanótana: *Kemény beszéd* (u. m.) ez, *kicsoda hal-
gathattya őtet?*

III. Azt-is mondgyák: Lám amaz nagy fő ember-is
változtatta vallását. Hallád-e? Kicsoda az a' nagy fő
ember? Mert meg-lehet az, hogy a' ki a' világnak *reputa-
tioja* szerént nagy ember, az az Isten előtt csak gaz em-
1. Sam. 25. ber. Nagy embervala Nabál világ szerént; de az Isten-
v. 25. nek ítélleti szerént, csak nagy bolond volt. Az ő ide-
2. Sam. 16. jében nagy elzes okos tanácsos ember vala *Achisophel*,
v. 23. ugy hogy az ő tanácsát merő Isten tanácsának tartják
vala; de rosz ember volt: mert egy kis okon, hogy
egy szer tanácsa nem succedala, fel-akasztá magát, *2 Sam.*
17. v. 23. Nagy fő ember vala *Hámán*, mert *Ajverus* után

az őt

az országban nem vala mássa; de rosz ember volt: mert
a' Királynak el-árulá az Istennek népét. De mi lón a' *Esphwe*
jutalma? egy nagy magas akasztófa. *Cap. 7.*

IV. Azt-is regélik: Az ellenkező vallásban-is idve-
zülhet az ember. Ugyan-is meg-esnék, ha mind azok
el-kárhoznának a' kik a' Pápista hitben voltak és vadnak;
el-kárhoztak volna hát a' mi néhai boldog emlékezetű
eleink. Mi azt nem mondgyuk, s' nem-is vagyunk olly
kemény és mostoha itéllettel felőlők, mint a' Romaiak
mi felőlünk, kiket ugy tartanak mint már régen el-kár-
hozott; s' az ördögök *catalogus*ában bé-irattatott embe-
reket. Isten bocsássa-meg nekik azt a' nagy szeretet-
lenséget! Mindazáltal kerékdéden azt vályuk, hogy
a' *Papismus* által soha csak egy lélek sem idvezült, nem is
idvezül. Ertyük pedig a' *Papismus*on, mind azokat a'
dolgozat valamelyeket külön mi tőlünk meg-válva
hisznek és vallanak; ilyen, a' többek között a' Purgato-
rium, Butsujárás, Szenteknek való imádkozás, Halot-
takért való könyörgés és alamisnálkodás. Képeknek
tiszteteli, Pénteki hús nem étel, Papi nótelenség, Ro-
mai Papi fejedelemség, Szentelt vízzel való hintetetés,
Olvalón való berbitelés, számtalan sok innepezés, Hol-
takért és elevenekért való Miszés, Hét Sacramento-
mok, Ur vacsorájának egy szín alatt való ösztogatása,
annak imádása, *processio*-ban való széllyel hordozása, a'
Szentsegeknek idegen nyelven való ki-felolgoztatása, a'
Transubstantiatio-nak állatása, a' szent irás olvasásának a'
kőiségtől való meg-tiltása, a' fülbefügő gyónás, a' jó cse-
lekedetek által való meg-igazulás, &c. Mind *Papismus*-
ok ezek; és ezek által csak egy lélek sem idvezül: mert
ezek embereknek tudományi, mellyek által az Isten

C3

ACCA

Mat. 15. nem akar tiszteltetni; bizony ha nem, a' lelket sem akar-
7. 9. ja azok által idvezireni.

Hát a' Romai vallásban élő és lévő emberek miképpen idvezülnek, ha a' *Papismus* által nem? Rész szerént a' *Christianismus* által (mellyet jól meg-kell a' *Papismus*-ul ki-lömböztetnünk, mert ezek szinte úgy különböznek egymástul, mint a' konkoly a' tiszta búzátul; az eczet a' tiszta bortul; a' mocok a' szép testül; mint a' zavar a' szép eleven forrástul) melynek még valami maradvá-nyivadnak a' *Papismus*-ban; meg-vagyon emigy amugy a' Sz. Írás; meg-vagyon az Apostoli *Crede*; a' Mi Atyánk; a' Tízparancsolat; a' Kereszttség. Ezt pedig egyes-egyedűl az Istennek tsudálatos gondviselesének kell közfön-nünk és tulajdonítanunk: ki nem engedte, hogy a' ke-restyzéni hitnek illy rettenetes meg-vesztegettetett ál-lapattya-ban is az ő Anyaszentegyházának azok a' czé-merci tellyességgel el-töröltsessenek. Rész szerént az Istennek mint egy rendkívül való irgalomsága által, ki az Ővéit a' lelki Babylonnak közepette is meg-tarthat-tya, mint egy Danielt az orofzlánok vermében, hogy a' gonoszokkal edgyütt el ne vesztessenek. Innét írja Cal-

Instit. lib.
2. Cap. 2.
§ 1. *vinus: Nem* miképpen nem tagadjuk azt, hogy az *an-tichristus*nak kegyetlen regnálása alatt is ne maradvának Ec-clesiák, de olyanok a' melyekben felig el-vagyon remettetve a' *Christus*, az *Evangelium* el-nyomattatott, az Isteni tisztelet csak nem el-oltatott, és végre minden úgy meg-romlott, szá-kadozott, hogy sokkal inkább láttassék és éreztesék abban a' *Babylonnak* képe, hogy nem mint az Isten-szent városának ábrázattya. Egy sommban azt mondom, hogy Ecclesiák annyiban a' mennyiben az Úr Isten az ő népének valami kicsiny fengétskéjét azokban, noha nyomorultul, széjjel el-hintervén

és el.

és el-hányattatván, csudálatosképpen meg-tartya; és a' mennyi-ben az Anyaszentegyháznak némelly meg-ismértető jelei ab-ban meg-maradtnak, kiváltképpen az olyanok, a' melyek-nek erejét sem az ördögnek álnoksága, sem az embernek go-nojsága el nem törölheti.

Summa summarum, valakik a' Romai Anyaháznak ke-belében lévő emberek között idvezülnek, idvezülnek a' mi vallásunknak fundamentomiból. Bizony dolog, hogy avagy csak halálok óráján, erre az együgyű vallás-ra szorulnak, a' melyet sokan életekben szidalmazta-nak, üldöztek, és káromlottak. Kellé példa reá? Példa erre a' Felséges első *Ferdinándus Császár*, ki midőn betérgyágyában a' halálhoz készülődgelne, félre tévén a' maga érdemes cselekedetiben való bizakodást, csak egyedűl a' Jésus Christus érdemében ajánlya lelkét Isten-nek, mint *Sambucus Historicus* felőle írja: *Composuē sō in Appen-lum filiū Dei meritum, & gratiam ad omnem aternitatem sus-dicere ruma-fectionem asseveravit: quae ex hominum voluntatibus prodit. Hungari-ent, citra summi Dei permissionem & auxilium, nunquam sol. mihā-miri caelestium gaudio posse: ut à Deo universa profisciscuntur.* 779.
in ipsum omnia reditura, ejus amoris nihil humanum responde-re, beneficentiae ejus nihil simile, & nisi ipsum mer per nos, ne-minem quicquam potuisse. Az az: Jól el-kéiztven ma-gát halálához, egyes egyedűl az Isten Fiának érdemét és kegyelmét tartotta magának elégségesnek lenni az örök boldogságra: a' melyek pedig az embereknek sza-bad akarattyaiból származnak, a' nagy Istennek engedel-me és segedelme nélkül, azok a' mennyei örömöt el nem érhetik. Azért a' mint hogy mindennek az Isten-ül származnak, úgy ő belé térnek viláfszá; nincs is semmi olly jó az emberben melly az ő szerelmének meg-felel-
het.

hetne, vagy az ő jó tetteiméhez hasonlól lehetne; és hogy senni ő nála nélkül semmi jót nem cselekedhetik, hanem ő maga mi általunk.

Kevés szók de fontosok. Mert fel-téteik itt. (1) Hogy az idvezülendő embernek egyes egyedül a' Jéhus Christusnak érdemén kell fundálni az ő örök boldogságát; hát nem a' maga, vagy a' meg-holt szentek érdemén, nem is a' Pápa *indulgentiás* levelén. Bezzeg ez immár nem Romai Hit, hanem a' mi hitünknek edgyik derék fundamentuma. (2) Hogy a' meg-vezett természetnek állapotjában lévő embernek, nincsen magától szabad akarattya, valamelly lelki, idveséges, és Isten előtt kelemetes jónak meg cselekedésére. Bezzeg ez is a' mi Hitünknek edgyik derékcikkelye. (3) Hogy az emberi akaratból származott Isteni tisztelet, semmit nem használ a' mennyei boldogságra. Ez a' Hit is mi nálunk, nem a' Romaiaknál találtatik fel. (4) Hogy nincs semmi az emberben, a' mivel az Istennek ő hozzá való szerelmét és jó akarattját ki-pótolhatná; bezzeg ez is a' mi hitünknek edgyik jeles bimbója. Elvágódik azért a' jó cselekedeteknek Isten előtt való érdemes volta. Ugyan-is, ha valamit jó cselekedetünkkel érdemlünk Istenül, abban a' részben ki-pótollyuk az ő hozzánk való jó akarattját. Mind ezek a' mi Hitünknek ága-bugai; azért valaki ilyen vallásban hal meg, a' mi hitünket avagy csak halála óráján igaznak lenni meg-pecsételte.

De légyen második példa erre a' nagy *Bellarminus* Romai Cardinál: ki midőn nagy hős;u széles *disputatio* inditott volna a' jó cselekedeteknek érdemességéről, vég-re nem tudván hova tenni lábát, mint egy Noé galamb-

ja.

ja, csak egyedül az Isten irgalomságának bárkájának ablakára repül és folyamodik, a' mikor azt írja: *Propter incertitudinem propriae iustitiae, & periculum inanis gloriae, certissimum est totam fiduciam in sola Dei misericordia & benignitate reponere.* Azaz: A' magunk igazságának bizonytalan voltáért, és az hijában való dicsekedésnek el-távoztatásáért, leg bátorságosabb tellyes bizodal-munkat egyes egyedül az Istennek irgalomságában és jóvóltában helyhezretni. Bizony e' nem Pápista Hit, hanem mi hitünk; azért ha a' jó Cardinál ebben a' hitben holt-meg, a' mi hitünkben holt-meg; és azt mellyet az előtt pennájával kárhoztatott, halálában meg-igazitotta. Demost többet erről nem szólok, hanem mint fellyebb is emlitem, ójja-meg minden lélek magát az *Apostasiátul*. Gondollya-meg azt.

1. Hogy az *Apostáták* világ szerént is gyalázatosok, pribékeknek szokták őket hívni; annál inkább Istennek előtt utálatosok. Jövendőben a' világ, és az Istennek szent Angyali előtt, gyalázza-meg őket az Ur Jéhus Christus, *Luc. 12. 18.*

2. Hogy az *Apostáták* alább valók a' Sidóknál és a' Pogányoknál, mivel ezek nincsenek meg-világosítva; amazok pedig meg-voltanak; és így nagyobb büntetések is léssen. Mert a' melly szolgál tudgya az ő Urának akarattját, és azt nem miveli, több csapásokra méltó. *Luc. 12. v. 47. Gen. 4. 14.*

3. Hogy az *Apostátáknak* sem az Istennel, sem magokkal nincsen békeiségek, hanem mint egy *Cain* csak nyughatatlankodnak. Amaz belső féreg, tudni-illik a' lelki ismérer, csak mardossa őket. Innét vagy on gya-korta, hogy kétségben esvén, mint egy Judás vagy felakasztják magokat, vagy más szomoru halállal vesznek el.

D

el.

el. Példa lehet erre (hogy többeket el-mulassak) Ne-gyedik Henrik, Navarrának, annakutánna Francziának Királya. Ez gyermekségén fogva a' *Reformata* vallás-ban lévén *educatus*, és abban igen jól *sundatus*, némelly világi rekéntetért, hogy tudniillik a' Francziai birodalomban magát jobban meg-erősíthesse, és *adversarius*-sit magához édesíthesse, lelki-isméretei ellen néhai vallását el-hagyá, s' Pápiává lún, de mint jára? először egy *Castellus* János nevű Jesuita Páterek Tanítványa, azt a' la-corságot meré próbálni, (bihetős Mesterinek inditá-sokból) hogy a' Királyt hegyes késsel által verje: nem viheté ugyan mindenestül fogva véghez szándékát, ha-nem állat sértvén-meg a' Királynak, fogait úté-ki. De viszont annak utánna egynehány elzúndók mulva, ugyan nem kerülheté-el az Istennek ítélétit: mert szin-te örömenek jeles napján, feleségének a' királyné Af-szonymnak coronáztatásának alkalmatosságával, midőn nagy királyi pompával *Páris* városában hintón mende-gelne, mellé fodoritván magát egy *Franciscus Ravail-la-cus* nevű látor *Sicarius*, szinte szíve aránt bandsárral ál-tal veré, s' ugy végeződék-ki világból. Igen bé-telék azért rajta, a' mit Béza egykor véle beszélvén, az első meg-sebesírtetéle után, neki meg-mondott vala: *Tu Rex abnegasti Deum, idcirco percussit ostium; ubi autem abnegaveris corde, percussiet cor tuum.* Az az: Te Király, midőn száddal az igazságot meg-tagadtad, a' szádot ve-rette meg az Isten; de ha szíved is meg-tagadod, a' szí-vedet vereti által.

Heb. 3. 12. Meg-gondolván azért ezeket, azt mondom szent Pállal: Meg-lásátok *Aryámiai*, hogy valamiképpen ne lé-gyen valamellyiteknek gonosz és hitetlen szíve, hogy az élő Isten-

Job. Letic
Hist. uni-
vers. pag.
450

Turcellina
in Conti-
nuat. Hist.
pag. 32.
Leticus
supra, pag.
491.

Istentől el-szakadnátok. Neigézzén-meg benneteket az *omnia tibi dabo*; a' mint hogy az ördög ezzel akarja vala *Mat. 4.* Urunkat az *Apostáfiára* haj-pi. Ne tanoriton-meg a' félelem, mert a' félelmek ki-rekeszternek az Istennek városából. Ne azoktul félyetek a' kik csak testeteket *Apoc. 21. 8.* ölherik-meg, hanem atrul a' ki mind a' testet, mind a' *Mat. 10.* lelket a' Gehennába verheti. A' fok vérkes példarul ne varjatok himet, hanem legyetek álhatarosok mind ha-lálighan, hogy a' mikor ösztán a' ti nemes harcztokat meg-harczolljátok, pályátokat meg-futtyátok, hite-*Tim. 4. 7. 8.* teket meg-tartjátok, az igazságnak meg-hervadhatat-lan Coronáját el-vegyétek. Amen.

XX

DAVID PAREUSNAK

Hajdan Hejdelbergai Szent Irást magyarázó Do-
ktornak Hálá-ado Imádsága: melyben a' Szent

János látása Summásképpen meg-fejtegettetik;
mostan leg először Megyarrá fordítatott.

Mindenható örök, és irgalmas Isten! melly meg-vilgáthatatlanok a' te tanácsid, melly ki-beszélhetetlenek a' te ítélétid, mellyeket a' te Fiad az Ur Jézus az ő Anyyala által, az ő szolgáinak ebben a' *Látásban* meg-jelenteni méltóztatott. Örökké való halálat adunk tenéked, hogy ezt a' *Jelenést* *Cap. 1.* adtad a' te Fiadnak, és ötöt tőrted hívséges tanu bizonyossággá mi nálunk, a' halottak közül első föltötté, a' földnek királyának Fejedelmévé: ki szeretett minket, és a' maga vére által meg-mosott a' mi bűneinkből, és tört minket te nálad királyokká és Papokká, a' kiktől mind örökké dicsírtetnél és megasztalhatnál: A' ki jár a' mi Ecclesiáinknak gyertya-tartói között, minden tisztátalan-ságot jól látó, de azoktul meg nem mocskoltatható lángozó Ize-*Cap. 2. 6. 3.* mekkel, és érczhez hasonló lábakkal, mellyeket semmi erőszak-

cselekedetek meg nem tántoríthatnak. Jól tudgya ő minden mi cselekedetinket: Oh vajha irgalmassága szerént tudná azokat! mert meg-valljuk, hogy fok törtünk vagyon minékünk ő ellene, melyekért meg-érdemlettük, hogy a' mi gyertya-tartóinkat az ő helyekből ki-mozdítanája: de vigasztal minket az ő édesfészes igéreti, hogy késő a' meg-térőknek bocsánatot adni, és a' győzedelmeket meg-koronázni. Kicsoda mér meg-jeleni az ő véghe-tetlen dicsőségének és Felségének Királyi séki előtt? Kicsoda

Cap. 4. 6. volt méltó arra hogy a' te tanácsodnak könyvét a' vitézkedő Anya-szentegyháznak jövődöbeli állapotja felől, mely világ kezdetitől fogva el-rejtve és bé-zárolva vala, meg-nyitná, és annak peccsét fel-bontaná? Bizonyára senki nem találkozott se men-nyen, sem földön, hanem egyedül csak a' Juda nemzetéből való Oroslány, a' Dávidnak törőke, a' mi Urunk Jézus Christus: A' ki az első peccsét berént, sejtér lovon, mint győzedelmes ki-jövén, az Evangéliumnak tiszta tudományát az Apostolok által, féles e' világon ki-terjesztette. A' második peccsét berént, verhenyeges lo- von ülvén, eleve meg-jelentette, minémű üldözéseket és véres Mátyrosságokat kellene szenvedni az ő folgainak. A' Harmadik peccsét berént meg-jövőndölte, a' keresztyéni tiszta tudományt melyet igen meg-fekentének az eretnységeknek fekete füstyei és fsllegi. A' Negyedik peccsét berént meg-mutatá, a' keresztyén Anya-szentegház miképpen betegedett volna finte halálra, a' böl-dog állapottul annak előtte meg-fárgittatván, és az emberi talál-mányoknak megcskaitul meg-seplősitetvén. Az ötödik peccsét be- rént, a' bent Mátyroknak lelkeket, melyek a' mennyei őltárnak árnyékában nyugosznak, sejtér ruhában öltöztetvén, ráplállyaz a' tellyes váltásznak reménységével. Az Hatodik peccsét berént, ki-ábrázolta amaz Antichristus által támasztandó nagy föld indulást, melynek alkalmatosságával az igazságnak napja meg-homályosítatván, és az Anya-szentegyháznak Hóldgya vérré változván, az egyházi Csillagok az égről le-hullandók valának, és minémű re-tenotes ítélet következnek az ifstentelenekre. Bizonyára somoru pusztasága vala az Anya-szentegyháznak, a' mikor amaz négy An-gyalok, az Antichristus alatt, meg-tiltották volna az ige tiszta pradi-
kál-

kállásának seleit, hogy a' te kegyelmednek tudománya ne fujna ez világnak négy segeletin. Mindazonáltal mind abban az Anti-christusi kietlen pusztaságban is hadtál magadnak száz negyven négy ezer homlokokon meg-bélyegeztetett válastottakat, kik az ő kőntősöket meg-mohták a' Bányának vértében, és a' kik igaz hitben s' vallásban tenéked folgálnak éjjel és nappal. A' te An-gyalidnak trombitálások pedig mit jegyzetnek egyebet, hanem

Cap. 8. a' te haragodat az el-fajult keresztyén világnak rettenetes bűnei el-len? A' Római Ecclesiának, amaz fákllya gyanánt égő nagy Csil-laga, meg-terhelődvén nagyra hajazással, bujassággal, és másokon való uralkodásnak kívánságával, jó eleve az égről a' földre le-csék; és az élő-víznek tudományát változtatá keferű örömmé. Ez sem lön elég, hanem az ő ál-kultsával meg-nyitván a' mélységnek kút-tyát, az Antichristusi tudománynak dögleletes fűstöt pokolból ki-hozá: a' honnét támadának fokártalmas fákákknak rajzattyi, tud-niillik fok ferzetes Barátok, és káromkodó tudákosok az Anya-szentegyháznak pusztítására; a' melyektől, hogy minden zöld fű meg nem emésztetett, az az, hogy minden válastottak el nem csá-bitattanak, és hogy az egész keresztyén világ, amaz Euphrátes mel-lett el-öldoztatott Angyaloktul, tudni-illik a' Mahumet záslója alatt vitézkedő hét ezerfer való száz ezer lovag seregektől, eddig mindenestől fogva meg nem emésztetett, csak a' te irgalmasságod és gondviseleked az oka.

Légyen bálázért tenéked, és amazerős Angyalnak az Ur Jéfu-snak, a' ki az Antichristusnak ilyen nagy zürzavarjában is, az ő Cap. 10. jobb lábát a' tengerre, bal lábát a' földre törté, és az ő kezében tar-tya az igazságnak meg-nyitratott könyvét, s' azt cselekedte, hogy az Evangéliomi folgálatnak amaz hét menydörgési ki-bocsátlás savokat a' Babylon ellen, és hogy amaz két Tanuk el-vegezzék tudomány-tételeket a' Sárkány ellen: kik is meg-ölettetvén fel-
Cap. 11. támadtanak az ő két Smeccsorokban, hogy csak maga egyedül az Antichristus, te náladnélküi ő lstennek Fia, ne uralkodnék. Fel-tátotta vala ugyan torkát a' nagy verhenyeges Sárkány, hogy a' mi tiszta Anyáknak az Anya-szentegyháznak fölött magzattat el-
Cap. 12. nyelne, de az meg-tartaték az égből. Az Annjáért viaskodék a'

Mihály Archangyal az Ur Jéhus Christus, és meg-győzé a' régi ki-gyót, hogy most ne vádolhatná a' te fíned előtt a' te szolgálódat. A' püstabán futa ugyan a' mi Anyánk az emberek feneke előtt, a' mi-korona a' Romai fene bestia, a' hamis profétával edgyütt a' tenger-ből fel-jöve, az egész világot el-csábítván, hogy a' fene vadat csu-dálván, az ő képét imádnája. Mindazonáltal akkor is a' Bárány a' Sion hegyén állott a' meg-bélyegeztetteknek tégedet dicsőítő se-regével. Amaz égnek közepette repülő Angyal is hirdette az ő-rökké való Evangéliomot, hogy a' meg-fojtodott igazság szabad-ságra jőne, és a' fám-kiverett kegyefiség helyre állattnak. Ak-kor kezdődék Babylonnak veszedelme ki-jelenteni, az idvezítő Hírnök kegyelme meg-elevenedni, és az Antichristus orsága meg-erőtlenedni. De oh még sincsen vége a' gonofoknak!

Vífont el-rémítetnek minket a' te haragodnak telyes pohári, melyek ki-öntetnek a' földre a' háládarlan világnak bűnei miatt. A' földnek királyi is amaz bárom tisztátalan lelkektől fel-indittat-ván, össze gyűltenek *Harmageddomban* amaz te viadalmodnak nagy napjára, hogy a' te Evangéliomodnak új világát el-töröllyék. O mi Istenünk, lárták a' mi Atyáink azokat a' földnek királyit. Látrjuk mi is a' Sárkánytul és fene bestiátul ki-bocsátratott tistá-talan lelkeket, a' kik a' tengert és szárazt el-járják, hogy a' püstaból az emberek feneke eleiben jött Ecclesiát, az ő fulákos nyelvekkel az fegyverekkel vífont el-püstitsák, és a' te szolgálódnak veszedelmet szerezzenek. De legyen tenéked dicsőség és hálá-adás, hogy a' fene bestia, a' melly volt és nem vala, és a' mélységből fel-jött va-la, mostan az ő veszedelmének urában jár. A' Királyok, a' kik a' fene bestiának hatalmat adtanak vala, a' nagy parázna, és annak paráznaságának borát meg unván, azt pulztán és magán kezdet-ték hadni, s' annak husát enni. Csak az vagyon hátra, hogy meg-égessék azt, és hogy amaz nagy Babylon, a' kevély és buja, Roma, melly az Antichristusnak féske, és minden bálványozásnak s' kegyetlenségnek mű-hellye, le-dűllyön, le-romollyon, és meg-égetessék.

Adgyad azért, hogy minekelőtte az ő tűzének füstye az ég fe-lé fel-hat, mi abból ki mennyünk, a' fene vadnak képét ne imád-gyuk,

gyuk, a' nagy paráznaak utálatosságát el-kerüllyük, hogy az ő bűntetésében részt ne vegyünk. Ellenben tégedet egy igaz Isten, háláadó Izzivel tisztellyük, a' mi meg-tartó Urunk Jéhus Christust becsüllyük, ez könyvben lévő profetiának igéit és parancsolatit szentül meg-tartsuk: míg végre mind azok valakik e' könyv-ben nincsenek bé-irattatva, a' Sárkánnyal, a' fene bestiával, és a' hamis Profétával a' kénk öves tóban bé-vettetvén, a' mennyei vá-
rosnak aranyas piaczára jutunk, hogy ott az életnek fájának gyö-mölcsével örökké tápláltatassunk amaz cristály folyó viznek élé-
vizével éllyünk, a' te Fiadban a' mi Urunk Jéhus Christusban, ki-nek teveled, és a' te Szent Lelkoddal, a' te ki-beféltetetlen kegyel-medért, mellyel minket kezdetül fogva végig segítettél ez Tit-
kos könyvnek vizsgálásában; és minden egyéb jó teteményid-ért, legyen dicséret, dicsőség, és áldás, mind örökké.

Amen! Amen!

Do as the olden was as it is now, - to other my mind a

